

Must Nabucco – leebe jumalateotaja

EVI ARUJÄRV
muusikakriitik

Mõni ehk arvas, et mustad külalissolistid toovad “Nabucco” lavastuse vokaalset “vabastiili”, gershwinlikku *feeling*’ut või eriti dramaatilisi rollilahendusi. Vastupidi.

Johannes von Duisburg näiteks paistis silma saksa siledusega, mis kohati rolli piirjoonedki üleliia tasaseks tegi. Nabucco rollis juutide altarit teotades näitas ta üles peaaegu aristokraatlikku leebust. Märksa jõulisem ja ilmekam Pauletta de Vaughn esindas samuti pigem häid “vokaalkombeid” kui vanatestamentlikku kurjust. Kokkuvõttes – hea laulmiskultuur, aga karakteritel mingid akadeemilised pidurid peal. Jassi Zahharovi Nabucco ja leedu solisti Sigutė Stonutė särav Abigaille täitsid esietenduseaegset Estonia lava hoopis kirglikumate isikudraamadega.

Tänaseks poolteist aastat vana lavastus ise on saanud muusikalist lihvi. See käib nii orkestri kui ka ansambli kohta. Väga “elus” ja väga

ooper

Verdi NABUCCO

Külalissolistid: *Johannes von Duisburg (Nabucco), Pauletta de Vaughn (Abigaille)*
8. mail rahvusooperis Estonia

tundlikult lavale reageeriv orkestripartii Paul Mägi juhatusel pani enast eraldi ja huviga kuulama. Ooperiorkestrit ei saagi päris samade mõödupuudega mööta nagu kontsertrepertuaari ettekandeid. Dramaturgiline aeg ei allu hästi metronoomile, see kuumeneb üle ja jahtub maha, tiheneb ja hõreneb. Orkester kujundab lavaelu, aga tagasi peegeldudes mõjutab see omakorda orkestritki, lubab “hälbeid” ja “vaba hingamist”.

Etenduse üheks väga heaks “osataitjaks” tahakski orkestrit pidada – sellesama “vaba hingamise” pärast.

Verdi “Nabucco” ei ole just kergergi seeditav ooper. Intriig on keerukas ja moraal on võimsam kui

psühholoogiline motiiv. Lisaks kõigele valitseb teoses järjekindel “sisu ja vormi vastuolu”. Autor serveerib vanatestamentlikke katklüsmee ajuti üsna kergemeelses vormis – joogilaulu uljusega, galopi, valsi või hällilaulu rütmis.

Ooperi mõjusamad kohad on need, milles karakter inimlikku loomust näidates piiblisümboli koorikust või olmerütmidest välja rabeleb. Seal, kus autori lüüriline hing nutab.

Verdi ei osanud “kurja” muusikat kirjutada, sellepärast avanevad ka läbinisti pahad peategelased – juutide altari teotaja Nabucco ja tema varetütär Abigaille – alles kahe viimase vaatuse kannatuse ja kahetsusestseenides. Viimastes vaatustes olid ka külalissolistide parimad lavahetked.

Kõlbelist vastaspoolust esindav juutide prohvet Zaccaria (Mati Palm) kuulub romantilise ooperitraditsiooni patriarhaalsete vanameeste galeriisse, kelle muusikaline personaalsus ja esitustraditsioon on eriti kõvasti fikseerunud. Sedasorti ka-

raktereid “tehakse” “suure”, aga “tühja” häälega – pisut tuimalt ja värvivaeselt intoneerides. Mati Palm, kelle vokaalne karakterimisvõime on väljaspool kahtlust (näiteks tema lauldud Schubertit meenutades), traditsiooni järgides nii tegigi. Teo Maiste Baali suurpreestril ja Alar Haaki väepealik Abdallol oli sama märk peal: kõik pigem isaautoriteedi sümbolid kui lihas ja verest inimesed.

See-eest Ivo Kuuse Ismale kuulus inimeste maailma: tema labiilne *vibrato* väljendas eriti märterlikke hingeseisundeid. Sama käib ka Kädi Kosenkraniuse kohta, kelle soojalt ja mõtestatult lauldud Fenena jättis üsna hea mulje. Vaid “võimsuse” probleemid tulid tema puhul (eriti ansambli esile. Muuseas, ka Pauletta de Vaughani üldiselt kandeid hääli kippus *piano*’s ja madalamas registris aeg-ajalt tuhmuma.

Külalissolistid ja kultuurivaetus on sellepärast hea, et nii õpib maailma tundma. Aga veel enam õpetab see kohapealseid väärtusi hindama.

Abigaille – Pauletta de Vaughn.

PRIIT SIMSON